

203386

ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขภาพที่เน้นการประยุกต์ทฤษฎีการป้องกันตัว
ป้องกันแรงกดดันทางสังคมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของคนนำ
นักเรียน ผู้นำชุมชนปี 2 ชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู

THE EFFECTIVENESS OF HEALTH EDUCATION PROGRAM OF APPLYING THE
PROTECTION MOTIVATION THEORY AND SOCIAL SUPPORT FOR SEXUAL RISK
PREVENTION BEHAVIOR OF STUDENT LEADERS MAHAYOMSUKSA II
STUDENT MUANG DISTRICT, NONGBUALAMPHU PROVINCE

นางนิตยา ทุ่งสวัสดิ์

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

พ.ศ. 2554

203386

ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาในการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค
ร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของแกนนำ
นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

THE EFFECTIVENESS OF HEALTH EDUCATION PROGRAM OF APPLYING THE
PROTECTION MOTIVATION THEORY AND SOCIAL SUPPORT FOR SEXUAL RISK
PREVENTION BEHAVIOR OF STUDENT LEADERS MATHAYOMSUKSA II
STUDENT MUANG DISTRICT, NONGBUALAMPHU PROVINCE

นางนลินี มุ่งสมัคร

วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2554

ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาในการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค
ร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของแกนนำ
นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

นางนลินี มุ่งสมัคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2554

**THE EFFECTIVENESS OF HEALTH EDUCATION PROGRAM OF APPLYING THE
PROTECTION MOTIVATION THEORY AND SOCIAL SUPPORT FOR SEXUAL RISK
PREVENTION BEHAVIOR OF STUDENT LEADERS MATHAYOMSUKSA II
STUDENT MUANG DISTRICT, NONGBUALAMPHU PROVINCE**

MRS NALINEE MUNGSAMAK

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC HEALTH
IN HEALTH EDUCATION AND HEALTH PROMOTION
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2011

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หลักสูตร

สาขารณศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุศึกษาในการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกัน
โรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของ
แกนนำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นางนลินี มุ่งสมัคร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิรา ดวงสงค์ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. จุฬารณย์ โสตะ กรรมการ
ดร.สมเสาวนุช จมูศรี กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

..... (อาจารย์ที่ปรึกษา)
(รองศาสตราจารย์ ดร. จุฬารณย์ โสตะ)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แม่นมัตย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(รองศาสตราจารย์พิชญ อุตมะเวทิน)
รักษาราชการแทนคณบดีคณะสาขารณศาสตร

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

นลินี มุ่งสมศรี. 2554. ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขศึกษาในการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกัน
โรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของแกนนำนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ดร. จุฬารัตน์ โสตะ

บทคัดย่อ

203386

การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบ 2 กลุ่มวัดก่อนหลัง (Two-group pre-post test design) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการให้สุขศึกษาโดยการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของแกนนำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 35 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสุขศึกษาประกอบด้วย การสร้างสัมพันธภาพ บรรยายประกอบสื่อวีดิทัศน์ เกมเสริมทักษะ คู่มือการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การอภิปรายกลุ่ม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์ บทบาทสมมติ/ละครแล้วย้อนคิด การเข้าค่ายวัยใส ไม่เสี่ยงภัยทางเพศ การเรียนรู้จากฐานพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (กิจกรรม Walk Rally) การฟังบรรยายธรรมชาติการใช้สื่อธรรมชาติ ประกาดคำขวัญ จัดนิทรรศการ วัยรุ่น วัยใส ไม่เสี่ยงภัยทางเพศและได้รับแรงสนับสนุนในการกระตุ้นเตือนจากผู้ปกครองครู และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2554 ถึง เมษายน 2554 รวมระยะเวลา 10 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้อวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Stata version 8.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างการความรู้ การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความสามารถของตนเอง การตั้งใจและการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม โดยใช้ Independent t-test, Paired t-test และ 95% CI

ผลการวิจัย พบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความตั้งใจและการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม สูงกว่าก่อนการทดลอง และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-Value} < 0.001$) ซึ่งรูปแบบการศึกษานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอื่นๆ ได้

Nalinee Mungsamak 2011. **The Effectiveness of Health Education Program of Applying the Protection Motivation Theory and Social Support for Sexual Risk Prevention Behavior of Student Leaders Mathayomsuksa II Student Muang District, Nongbualamphu Province.** Master of Public Health Thesis in Health Education and Health Promotion, Graduate School, Khon Kean University.

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Chulaporn Sota

ABSTRACT

203386

This research is quasi-experimental two-group pre-post test design and purpose was to study the effectiveness of health education program application the Protection Motivation Theory and Social Support for Sexual risk prevention behavior of student leaders Mathayomsuksa II student Muang District, Nongbualamphu Province. The sample were 70 subjects divided experimental group were 35 subjects and comparison group were 35 subjects. The subjects in experimental group were received health education program; that was comprised of lectures by using activity for health education, lecture with the video media, developed skill game, how to protect the risky sexual behavior handbook, group discussion, group activity, learning from the role-plays and reflect to yourself, teenage camp 'no risky sexual behavior', walk rally, listen to Buddha discussion by Buddha media, slogan contest, the exhibition "fresh teenage, no risky sexual behavior and also supported from family, teacher and health officer. collection by using questionnaires and duration of experiment covered 10 weeks, from February 2011 to April 2011. The data was analyzed by the Stata version 8.2 to acquire percentage, mean, standard deviation and median. The independent t-test, paired t-test and 95% CI was used to compare the difference of the knowledge, the perceived severity, the perceived susceptibility, the self efficacy, attend and receive the social support

The result showed that after experiment, the experimental group had mean score of the knowledge, the perceived severity, the perceived susceptibility, the self efficacy, attend and receive the social support were higher than before and the comparison group significantly at level 0.001. This program can be applied to the other school.

งานวิทยานิพนธ์นี้ขอมอบส่วนดีให้แก่บุพการีและคณาจารย์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณา ความเมตตา และความช่วยเหลือของ รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ โสตะ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ แก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ และชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนให้กำลังใจ ด้วยดีมาตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบ ขอบพระคุณในความกรุณาของท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ทางด้านวิชาการ ตลอดจนแนวคิดที่เป็น ประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิรา ดวงสงค์ ดร. สมเสาวนุช จมูศรี และคุณวัลลภา ศิริกุล ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คุณแม่ และครอบครัว ที่ได้ให้การสนับสนุนทั้งในด้านกำลังใจ กำลังทรัพย์แก่ผู้วิจัยมา โดยตลอด รวมทั้งขอขอบคุณ ผู้บริหาร คณะครูอาจารย์และนักเรียน โรงเรียนร่มเกล้าและโรงเรียนหนองหว้า วิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลอย่างดียิ่ง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2553 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนาม และมีได้กล่าวนามในที่นี้ ที่ได้มีส่วนร่วมผลักดันให้ การศึกษา และการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และระลึกถึงทุกท่านเสมอ

นลินี มุ่งสมัคร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำอุทิศ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. คำถามในงานวิจัย	4
3. วัตถุประสงค์ทั่วไป	4
4. วัตถุประสงค์เฉพาะ	4
5. สมมติฐานการวิจัย	5
6. ข้อตกลงเบื้องต้น	5
7. ตัวแปรที่ศึกษา	5
8. นิยามศัพท์เฉพาะ	6
9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพัฒนาทางเพศของวัยรุ่น	9
2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น	16
3. ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค	24
4. ทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม	31
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
1. รูปแบบการวิจัย	45
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	51
4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	54
5. ขั้นตอนการดำเนินการศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล	55
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	57
7. การพิจารณาด้านจริยธรรม	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	59
1. ผลการวิจัย	59
2. การอภิปรายผล	86
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	93
1. สรุปผลการวิจัย	93
2. ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	103
ภาคผนวก ก จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	105
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์รายชื่อของกลุ่มทดลอง	111
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	121
ภาคผนวก ง แผนการจัดกิจกรรมสุขศึกษา	137
ภาคผนวก จ รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	195
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการดำเนินกิจกรรม	199
ประวัติผู้เขียน	211

สารบัญตาราง

[illegible]

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 29	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนการประเมินการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ภายหลังการทดลอง	86
ตารางที่ 30	จำนวนและร้อยละคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มทดลอง จำแนกก่อนและหลังการทดลอง	113
ตารางที่ 31	จำนวนและร้อยละคะแนนการรับรู้ความรุนแรงของอันตรายจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มทดลอง จำแนกก่อนและหลังการทดลอง	114
ตารางที่ 32	จำนวนและร้อยละคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงที่ก่อให้เกิดอันตรายจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มทดลอง จำแนกก่อนและหลังการทดลอง	115
ตารางที่ 33	จำนวนและร้อยละคะแนนความคาดหวังในความสามารถของตนเองต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มทดลอง จำแนกตามก่อนและหลังการทดลอง	116
ตารางที่ 34	จำนวนและร้อยละคะแนนความคาดหวังในผลของการตอบสนองต่อพฤติกรรมในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มทดลอง จำแนกตามก่อนและหลังการทดลอง	117
ตารางที่ 35	จำนวนและร้อยละคะแนนความตั้งใจในการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มทดลอง จำแนกตามก่อนและหลังการทดลอง	118
ตารางที่ 36	จำนวนและร้อยละคะแนนการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมในการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มทดลอง จำแนกตามก่อนและหลังการทดลอง	119

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 รูปแบบดั้งเดิมของทฤษฎีแรงงูใจเพื่อป้องกันโรค	25
ภาพที่ 2 ทฤษฎีแรงงูใจเพื่อป้องกันโรค	28
ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดงานวิจัย	44
ภาพที่ 4 รูปแบบการวิจัย	45
ภาพที่ 5 ขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	50